

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6822200777
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6822200777.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkyň JUDr. Renáty Deákovéj a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, v právnej veci starostlivosti o maloletú W. M., nar. XX. apríla XXXX, bytom VI. N. XXXX/XX, E., v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov: matky - mal. O. M., nar. 5. apríla XXXX, bytom VI. N. XXXX/XX, E., v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Mestom Revúca a otca - mal. Y. F., nar. XX. decembra XXXX, bytom G. č. XXX, v konaní zastúpeného zákonnou zástupkyňou L. Y., G. č. XXX, o návrhu navrhovateľov 1/ U.. X. M., nar. XX. marca XXXX a 2/ L. M., nar. XX. augusta XXXX, obaja bytom VI. N. XXXX/XX, E., o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, o ustanovenie poručníka maloletému dieťaťu a o návrhu kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Revúcej, na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke maloletého dieťaťa, o odvolaní kolízneho opatrovníka proti rozsudku Okresného súdu Revúca, č.k. 5P/22/2022 zo dňa 7. júla 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. IV. potvrdzuje.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. mení tak, že matka a otec sú povinní, každý zvlášť, prispievať na výživu maloletej W. M. výživným vo výške 30% sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa zákona č.301/2003 Z.z. o životnom minime v účinnom znení mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci vopred, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, počnúc právoplatnosťou výroku o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 5P/22/2022 zo dňa 7. júla 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnutý rozsudok“) rozhodol nasledovne:

I. Maloletá W. M., nar. XX.XX.XXXX, sa zveruje do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti X. M., nar. XX.XX.XXXX a L. M., nar. XX.XX.XXXX.

X. M. a L. M., sú oprávnení a povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú W. M. v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Ak predpokladajú, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade s jeho záujmom, môžu sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. X. M. a L. M. sú povinní najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa, oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace, spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením.

II. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej W. M. výživným vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa podľa zák. č. 601/2003 Z.z. o životnom minima v účinnom znení mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, počnúc právoplatnosťou výroku o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

III. Styk matky s maloletou W. sa neupravuje.

IV. Návrh na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa sa zamietá.

V. Súd ustanovuje maloletej W. M., nar. XX.XX.XXXX poručníka, X. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. N. XXXX/XX, XXX XX E..

VI. Ustanovený poručník je oprávnený a povinný zabezpečovať výchovu maloletého dieťaťa, zastupovať ho a spravovať jeho huteľný aj nehnuteľný majetok so starostlivosťou riadneho hospodára. Poručník nie je povinný sa o maloletého osobne starať. Je povinný dohľadať na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa maloletému dieťaťu poskytuje.

VII. Poručník je oprávnený a povinný rozhodovať v otázkach týkajúcich sa výchovy, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania maloletého dieťaťa. Je oprávnený a povinný zastupovať maloleté dieťa pri právnych úkonoch ako aj pred štátnymi orgánmi. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu. Poručník je oprávnený a povinný spravovať majetok maloletého dieťaťa, ktoré zastupuje. Ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

VIII. Poručník je povinný súdu podávať dvakrát do roka vždy k 30.06. a 31.12. správu o maloletom dieťati a o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

IX. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovatelia ako starí rodičia maloletého dieťaťa sa domáhali zverenia maloletej W. M., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletá“ alebo „maloleté dieťa“) do ich náhradnej osobnej starostlivosti. V návrhu uviedli, že maloletá sa narodila ich maloletej dcére, maloletá W. je od jej narodenia v ich starostlivosti, matka maloletej je ešte sama maloletá, navštevuje Strednú odbornú pedagogickú školu Sv. Cyrila a Metoda v Košiciach. Od septembra (2022) chce opäť nastúpiť do školy a dokončiť štúdium. Navrhovatelia uviedli, že maloletá matka maloletej nemá vytvorené podmienky pre plnohodnotnú starostlivosť o dieťa. Navrhovatelia uviedli, že maloletá žije v ich domácnosti, majú ju veľmi radi a chcú sa o ňu ďalej spoločne starať. Vyjadrili sa, že zverenie maloletého dieťaťa do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

1.2 Vzhľadom na maloletosť matky maloletého dieťaťa, okresný súd uznesením zo dňa 10.06.2022 začal konanie o ustanovenie poručníka maloletej W.. Maloletá matka s návrhom navrhovateľov súhlasila. Kolízny opatrovník maloletej matky v konaní s návrhom navrhovateľov súhlasil, pričom si overil niektoré skutočnosti v rodine aj v škole. Zistil, že škola maloletej matky neumožňuje štúdium formou individuálneho študijného plánu. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa navrhol návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti zamietnuť a navrhol, aby boli matke priznané rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú. Sociálnym zisťovaním neboli zistené nedostatky v starostlivosti maloletej matky o maloleté dieťa; bolo uvedené, že maloletá matka zvláda kompletnú starostlivosť o maloleté dieťa. V otázke poručníctva navrhovatelia súhlasili s tým, aby boli ustanovení za poručníkov maloletej, pričom zhodne žiadali, aby za poručníka bola ustanovená navrhovateľka 1/.

1.3 Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 45 ods.1, § 28 ods.1, ods.2, ods.3, § 29 ods.1, § 45 ods.2, ods. 3, ods.4, ods.6, ods.7, ods.8, § 46 ods.2, § 62 ods.1, ods.2, ods.3, § 56 ods.1, ods.2, ods.3, § 57 ods.1, § 58 ods.1, ods.3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 36/2005 Z.z.“), vykonal rozsiahle dokazovanie výsluchom navrhovateľov, výsluchom maloletej matky maloletého dieťaťa, listinnými dôkazmi, najmä sobášnym listom navrhovateľov, rodným listom maloletého dieťaťa, rodným listom maloletej matky maloletého dieťaťa, správami zo sociálneho zisťovania, výpismi z registra trestov navrhovateľov 1/ a 2/, oboznámil sa so stanoviskami všetkých účastníkov, vrátane kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa a kolízneho opatrovníka matky.

1.4 Okresný súd ustálil, že koná o návrhu kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke, návrh navrhovateľov o zverenie maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti a súvisiace konanie o ustanovení poručníka maloletému dieťaťu. Poukázal na zákonnú možnosť priznania rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej

starostlivosti o maloleté dieťa aj maloletému rodičovi - matke a princípy a zásady náhradnej osobnej starostlivosti.

1.5 Na základe vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že maloletá W. sa narodila maloletej matke, pričom v čase rozhodovania súdu prvej inštancie otcovstvo k maloletej nebolo uznané súhlasným vyhlásením rodičov, hoci je otec maloletého dieťaťa známy a pravdepodobne otcovstvo fakticky uznáva. Pokiaľ ide o návrh o priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú, okresný súd zdôraznil, že maloletá matka sa priznania rodičovských práv a povinností sama nedomáhala, navštevuje Strednú pedagogickú školu, v školskom roku 2021/2022 ukončila prvý ročník, a to individuálnou formou z dôvodu tehotenstva. V ďalšom školskom roku už škola maloletej matke vzdelávanie formou individuálneho vzdelávacieho plánu neumožní, v prípade potreby osobnej starostlivosti o maloleté dieťa by maloletá matka musela štúdium prerušiť. Maloletá matka sa však vyjadrila, že doštudovanie uprednostňuje pred sústavným zabezpečením osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, a to aj po upozornení súdom prvej inštancie. Za preukázanú mal okresný súd aj skutočnosť, že maloletá matka chcela pôvodne podstúpiť umelé prerušenie tehotenstva, neskôr chcela dať dieťa na osvojenie a až po dohovore a vyjadrení podpory zo strany rodičov súhlasila, že si dieťa nechá a s pomocou rodičov ho vychová. Aj keď mal súd prvej inštancie za preukázané, že matka dokáže vykonávať jednotlivé úkony súvisiace s bežnou starostlivosťou o maloleté dieťa, uprednostňuje dokončenie štúdia na strednej škole pred zabezpečením osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Vzhľadom k štúdiu mimo miesta bydliska sa maloletá matka bude domov vracat iba na víkendy a počas školských prázdnin; približne 200 dní v roku nebude vzhľadom na štúdium na strednej škole schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Reálnu starostlivosť o maloleté dieťa tak budú zabezpečovať navrhovatelia, čo by súd mohol považovať za bežnú výpomoc zo strany starých rodičov s výchovou dieťaťa. Navrhovateľka 1/ sa však vyjadrila, že chce zabezpečovať celodennú starostlivosť o maloletú spôsobom, že požiada o rodičovskú dovolenku alebo skrátenie pracovného úväzku na 3 hodiny denne. Rodičovská dovolenka navrhovateľky 1/ nebude možná, ak maloletá nebude zverená do jej náhradnej osobnej starostlivosti; takisto by vznikol problém so znížením pracovného úväzku. Ak by tak nedošlo k zvereniu maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov a maloletá matka by starostlivosť o svoje maloleté dieťa v dôsledku pokračovania v štúdiu nezabezpečovala, mohlo by byť zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloleté dieťa ohrozené.

1.6 Okresný súd sa vysporiadal s argumentáciou kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, ktorý so zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti nesúhlasil. Jeho podstatná argumentácia bola, že maloletej matke treba priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, nakoľko matka je pre maloleté dieťa v počiatočnom veku jeho života nenahraditeľná a ani maloletí rodičia si nemôžu uplatňovať svoje práva a záujmy a predkladať ich nad záujmy svojich maloletých detí. Aj keď sa okresný súd s touto argumentáciou stotožnil, zdôraznil, že maloletá matka prezentovala svoju jednoznačnú vôľu dokončiť si štúdium na strednej škole dennou formou; z uvedeného pre okresný súd vyplynulo, že maloletá matka má nedostatočnú psychickú a citovú zrelosť, nedostatočne si uvedomuje rolu matky a viac než zabezpečovanie starostlivosti o maloleté dieťa uprednostňuje dokončenia štúdia so svojimi terajšími spolužiakmi. Uvedený postoj matky je pochopiteľný aj keď nie ideálny. Je zrejme, že tehotenstvo a materstvo zasiahlo maloletú matku predčasne s prihliadnutím na jej súčasný psychický a citový vývoj; maloletá matka ešte nebola na úlohu matky pripravená a toto sa premietalo do jej postoja k materstvu a rozhodovania o spôsobe riešenia situácie. Maloletá matka dokonca uprednostňovala umelé prerušenie tehotenstva alebo osvojenie a len uistenie zo strany navrhovateľov, že sa o maloletú postarajú, pomohlo matke situáciu zvládnuť tak, že si dieťa nechala. Okresný súd dôvodil, že ak by maloletú matku nepriamo nútil do súčasného zabezpečovania osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, mohlo by to v nej vzbudiť odpor voči takémuto riešeniu, mohla by mať pocit, že je to práve maloleté dieťa, čo jej znemožňuje realizovať vlastné záujmy. Uvedené by mohlo viesť k vzniku negatívnych pocitov maloletej matky voči maloletému dieťaťu; maloletá matka naďalej nie je celkom schopná podriadiť svoje záujmy nad záujmy maloletého dieťaťa. Uvedené by mohlo spôsobiť viac zla než prospechu, nakoľko materinský cit sa súdnym rozhodnutím vynútiť nedá. Navyše okresný súd ustálil, že maloletá matka potrebuje doštudovať, čo je rovnako v najlepšom záujme maloletej W., aby si mohla nájsť prácu a bola schopná sa o maloletú postarať aj po materiálnej stránke. Prípadné prerušenie štúdia by zrejme situáciu neriešilo, v budúcnosti by vystala otázka, kedy je vhodná chvíľa na to, aby matka od dieťaťa odišla a v štúdiu pokračovala. Maloletá totiž prítomnosť matky bude potrebovať ešte po dobu niekoľkých rokov; možno vo veku 1 až 2 roky bude maloletá viac vnímať a prípadný odchod matky bude pre ňu ešte ťažší.

1.7 Pokiaľ ide o priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, okresný súd poukázal na svoju vlastnú prax, keď bežne priznáva rodičovské práva vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa v iných prípadoch. Ide však o prípady, kedy otehotnenie vo veku 15 alebo 16 rokov je bežné a na týchto iných matkách vidno aj väčšiu prirodzenú vyspelosť a pripravenosť na úlohu matky. Matky v týchto prípadoch samé prejavujú o priznanie rodičovských práv a povinností záujem; naopak záujem na kompletnej ukončení vzdelávania nemajú. Takéto prípady nemožno porovnať v prejednávanej veci.

1.8 Zistiť skutkový stav a ustáliť právne a skutkové východiská v prejednávanej veci okresný súd dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletého dieťaťa je zveriť ho do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov 1/ a 2/, ktorí spĺňajú všetky zákonné podmienky pre zverenie maloletej. Aj vzhľadom k tomu, že maloletá bude zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, nebolo potrebné priznávať maloletej matke rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, v konečnom dôsledku matka o priznanie rodičovských práv nejavila záujem.

1.9 Z uvedených dôvodov okresný súd vyhovel návrhu navrhovateľov o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a návrh kolízneho opatrovníka na priznanie rodičovských práv maloletej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa zamietol.

1.10 Okresný súd zároveň rozhodol o povinnosti matky platiť výživné k rukám úradu práce, sociálnych vecí a rodiny príslušného podľa miesta bydliska maloletého dieťaťa, keď zistil, že maloletá matka nie je schopná samostatne si svojou prácou zabezpečiť potreby na živobytie. Z uvedeného dôvodu ju zaviazal povinnosťou plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

1.11 Okresný súd napokon ustanovil maloletemu dieťaťu poručníka v osobe navrhovateľky 1/, vymedzil aj práva a povinnosti poručníčky. K ustanoveniu poručníka dospel z dôvodu, že jediný známy rodič maloletého dieťaťa je maloletá matka, ktorá nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie kolízny opatrovník maloletého dieťaťa, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, a to tak, aby zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. a závislých výrokoch II. a III. o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a maloletej matke priznal rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú W.. Uplatnil odvolací dôvod uvedený v § 365 ods.1 písm. f) C.s.p., tvrdil tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

2.1 V podanom odvolaní zotrval na svojej dovtedajšej argumentácii pred súdom prvej inštancie, nakoľko z ustanovenia § 44 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. vyvodil, že o náhradnej osobnej starostlivosti možno uvažovať v prípadoch, ak osobnú starostlivosť o maloleté dieťa rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Toto však nie je preukázané v prejednávanej veci; maloletá matka môže a aj zabezpečuje starostlivosť o svoje dieťa. Ak súd prvej inštancie za objektívnu prekážku považoval nemožnosť individuálneho vzdelávania, kolízny opatrovník poukázal na ustanovenie § 26 ods.2 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní, podľa ktorého môže riaditeľ školy vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu povoliť i žiakovi s nadaním alebo zo závažných dôvodov, najmä tehotenstva a materstva.

2.2 Kolízny opatrovník ďalej argumentoval, že zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti nebolo v jeho najlepšom záujme, počas sociálneho zisťovania nebol zistený žiaden nedostatok v starostlivosti o maloleté dieťa. Ak počas pojednávania bol navrhovateľmi maloletej matky prezentovaný jej záujem, aby maloletá matka študovala v dennej forme, kolízny opatrovník zdôraznil, že žiadny rodič, ani maloletý nemôže predkladať svoje záujmy nad práva a záujmy svojho dieťaťa. Dieťa má právo na rodinný život a starostlivosť biologického rodiča, čo platí o to viac v prejednávanej veci, keď je maloletá vo veku 3 mesiacov a je kojená matkou. Poukázal pritom na vznik primárnej vzťahovej väzby, ktorá pretrváva do dospelosti a ovplyvňuje ďalšie vzťahy, ktoré človek nadviaže; aj z uvedeného dôvodu je najvhodnejšia starostlivosť matky. Konštatovanie súdu prvej inštancie o nepriamom nútení maloletej matky do sústavnej starostlivosti o maloletú, je vecou uhla pohľadu. Z iného uhla pohľadu sa sústavná starostlivosť maloletej matky o maloleté dieťa javí ako priestor pre ďalší rozvoj ich vzťahu. Faktická

absencia maloletej matky prostredníctvom náhradnej osobnej starostlivosti vytvára priestor pre nižšiu rodičovskú zodpovednosť maloletej matky, pre ďalšie záujmy maloletej matky a v konečnom dôsledku pre oslabenie až zánik vzťahu medzi maloletou matkou a dieťaťom.

2.3 Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa zároveň zotrval na návrhu na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. V konaní neboli zistené také skutočnosti, ktoré by neodôvodňovali nepriznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke; maloletá matka zvládla kompletnú starostlivosť o maloleté dieťa. Z bežnej praxe kolízneho opatrovníka a bežnej praxe okresného súdu vyplýva, že nepriznanie rodičovských práv k maloletému dieťaťu je veľmi zriedkavým rozhodnutím; väčšinou ide o prípady, kedy maloletá matka má rodičovskú kapacitu na veľmi nízkej úrovni a prístup maloletej matky k dieťaťu je ľahostajný, nestarostlivý až zanedbávajúci.

3. Kolízny opatrovník maloletej matky - Mesto Revúca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že so zverením maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti súhlasí. Z vykonaného dokazovania pre opatrovníka matky vyplynulo, že maloletá matka pôsobí aj vzhľadom na svoj vek nezrelým dojmom; pred budovaním vzťahu s maloletým dieťaťom kladie na popredné miesta iné vzťahy, a to čas s priateľom, spolužiakmi, vrstovníkmi a potrebu získať zážitky v Košiciach, kde študuje. Odklad štúdia z dôvodu plnenia si materských povinností naďalej odmieta. Na výčitky reaguje, že starostlivosť a lásku za ňu môže dieťaťu poskytnúť aj stará mama a starý otec dieťaťa. Z uvedeného pre kolízneho opatrovníka maloletej matky vyplynulo, že nie je preukázané, že by biologická matka dokázala lepšie poskytnúť opateru a výchovu ako starí rodičia maloletého dieťaťa. Ani prerušené štúdium na strednej škole by nezaručovalo, že sa o dieťa bude starať maloletá matka; vzhľadom na duševnú nezrelosť by v rodine mohol vzniknúť stav, že maloletá matka by svoje dieťa aj znenávidela.

4. Navrhovatelia v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil. K maloletej matke uviedli, že sama je ešte dieťa a nie je schopná zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje vlastné maloleté dieťa; iba to, že maloleté dieťa kojila, je schopná ju prebaliť, ísť na prechádzku a pohrať sa s ňou neznamená, že sa dokáže o ňu aj postarať. V skutočnosti navrhovatelia zabezpečujú starostlivosť o maloletú vnučku W. aj maloletú dcéru O..

4.1 Navrhovatelia taktiež tvrdili, že v zásade maloletá matka nezabezpečuje starostlivosť o svoje maloleté dieťa sama, bude to za účasti navrhovateľov alebo prastarej matky maloletého dieťaťa. Účasť prastarej matky maloletého dieťaťa je však len dočasným riešením. Navrhovatelia tak považovali stanovisko kolízneho opatrovníka za jeho subjektívne, nekorešpondujúce so skutočným stavom, navrhovatelia maloletú matku poznajú najlepšie a vyjadrila sa, že aktuálne ešte nie je zrelá zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa. Vyjadrili sa tiež k škole, ktorú maloletá matka navštevuje; aj v prípade individuálneho plánu škola vyžadovala osobnú prítomnosť maloletej matky viackrát mesačne, každé 2 týždne v rozsahu 2-3 dní. Navyše ide o školu, kde musí maloletá matka počas školského roka absolvovať súvislú prax.

5. Po vykonaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním okresný súd zistil, že otcovstvo k maloletej W. bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Z uvedeného dôvodu uznesením č.k. 5P/22/2022-72 zo dňa 24.08.2022 do konania ako účastníka pribral mal. Y. F., nar. XX.XX.XXXX, ktorého otcovstvo k maloletému dieťaťu bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

6. Maloletý otec maloletého dieťaťa prostredníctvom svojej zákonnej zástupkyne L. Y. v písomnom vyjadrení uviedol, že s návrhom na zverenie maloletej W. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov súhlasí.

7. Ďalšie vyjadrenie podané nebolo.

8. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 C.s.p., z dôvodov uvedených v odvolaní a v rozsahu ustanovenia § 65 a § 66 C.m.p. rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. potvrdil v napadnutom rozsahu ako vecne správny. Vzhľadom k zmene skutkových okolností po rozsudku súdu prvej inštancie zároveň rozsudok súd prvej inštancie zmenil (resp. doplnil) postupom podľa ustanovenia § 388 C.s.p..

8.1 Podľa § 387 ods.1 ods.2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8.2 Podľa § 388 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9. Preskúmaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že okresný súd konal o návrhoch na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti; návrhu na priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú maloletej matke; zároveň rozhodoval o ustanovení poručníka maloletej z dôvodu, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie právne známym rodičom bola len matka, v čase rozhodovania sama maloletá.

9.1 Súd prvej inštancie maloletú zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov, upravil vyživovaciu povinnosť maloletej matky k maloletemu dieťaťu počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti vo výške minimálneho zákonného výživného; ustanovil maloletemu dieťaťu poručníka v osobe navrhovateľky 1/; zároveň vymedzil rozsah oprávnení a povinností navrhovateľov ako osôb, ktorým bola maloleté zverená do náhradnej osobnej starostlivosti a vymedzil rozsah oprávnení a povinností navrhovateľky 1/ ako poručníčky maloleteho dieťaťa.. Styk maloletej matky s maloleťým dieťaťom neupravoval a návrh na priznanie rodičovských práv vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa maloletej matke zamietol. Odvolaciemu súdu je zrejmé, že súd prvej inštancie vo vzťahu k všetkým svojim výrokom zohľadňoval najlepší záujem maloleteho dieťaťa, ktoré sa narodilo maloletej matke. Najlepší záujem maloleteho dieťaťa pritom videl v tom, aby bolo o dieťa riadne postarané, nakoľko maloletá matka v súčasnosti osobnú starostlivosť o maloleté dieťa nezabezpečuje, resp. zabezpečiť nemôže.

9.2 Preskúmaním spisového materiálu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal dostatočné dokazovanie, skutkový stav posúdil právne správne a na základe toho aj správne vo veci rozhodol. Rozhodnutie súdu bolo podložené náležitým preskúmaním rodinných a sociálnych pomerov účastníkov. Vychádzal z tvrdení účastníkov konania, posúdil návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, bral do úvahy aj postoj maloletej matky ku konaniu o zverenie maloletej do náhradnej starostlivosti, zistil stanovisko kolízneho opatrovníka maloleteho dieťaťa ako aj opatrovníka maloletej matky; prihliadal na skutkové okolnosti zistené z listinných dôkazov. Súd prvej inštancie sa v zásade už v napadnutom rozhodnutí vysporiadal s odvolacou argumentáciou kolízneho opatrovníka, a to pokiaľ ide o zverenie maloleteho dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, ako aj vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa maloletej matke. S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania odvolací súd považoval rozhodnutie okresného súdu za správne. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa všetky požiadavky na zákonné rozhodnutie, jeho odôvodnenie je plne súladné s ustanovením § 220 ods.2 C.s.p.. Súd prvej inštancie sa zaoberal dôsledne všetkými otázkami, ktoré boli rozhodujúce v prejednávanej veci, vrátane tých, na ktoré poukazoval odvolateľ - kolízny opatrovník maloleteho dieťaťa.

10. Odvolanie podal kolízny opatrovník maloleteho dieťaťa, ktorý navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým okresný súd návrh na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti zamietol a v nadväznosti na priznanie rodičovských práv maloletej matke zamietol aj návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov.

10.1 Právne východiská vyplývajúce zo zákona č.36/2005 Z.z. súd prvej inštancie pomenoval a vyložil správne, a to aj pokiaľ ide o priznanie rodičovských práv maloletej matke, tak aj vo vzťahu k zvereniu maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti. Na zistený skutočný stav vec súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia Zákona o rodine. Skutkové zistenia považoval za správne aj odvolací súd. Odvolateľ síce namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho argumentácia v prevažnej miere smeruje proti právnomu posúdeniu súdom prvej inštancie.

10.2 Pokiaľ ide o priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa malotej matke, odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 29 ods.1 zákona č.36/2005 Z.z. ustanovuje, že súd môže priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa aj maloletému rodičovi dieťaťa staršiemu ako 16 rokov, ak spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v záujme maloletého dieťaťa. Z uvedeného nevyplýva povinnosť súdu priznať rodičovské práva maloletému rodičovi, ale iba možnosť; je potrebné zohľadniť osobitné okolnosti každého takéhoto prípadu. Maloletý rodič totiž nemá plnú spôsobilosť na právne úkony v dôsledku nedostatku veku; spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (§ 8 ods.1 Občianskeho zákonníka); pred dosiahnutím 18 rokov sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva.

10.3 Okresný súd správne pomenoval pochybnosti, ktoré ho viedli k záveru, že v prejednávanej veci nie je jednoznačne zaručené, že by maloletá matka výkon svojich (rozhodnutím súdu priznaných) rodičovských práv zabezpečila v záujme maloletého dieťaťa. Z vykonaného dokazovania je totiž preukázané, že matka konflikt medzi vlastnými záujmami (škola, spolužiaci, priateľ, pobyt mimo miesta trvalého bydliska) a záujmom maloletého dieťaťa na osobnej starostlivosti malotej matky rieši naďalej uprednostnením svojich vlastných záujmov. Konflikту medzi vlastným záujmom a záujmom počatého dieťaťa bola maloletá matka vystavená ešte pred narodením malotej; z vykonaného dokazovania vyplynulo, že aj tento konflikt mienila riešiť prihliadajúc len na svoje záujmy. Uvedené skutočnosti sami o sebe vzbudzujú dôvodné pochybnosti o reálnom záujme malotej matky zabezpečovať riadny výkon prípadne priznaných rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa; sama maloletá matka sa priznania rodičovských práv a povinností nedomáha a v tomto čase naďalej uprednostňuje svoje vlastné záujmy; je zrejmé, že medzi týmito záujmami matky prioritu osobná starostlivosť o maloleté dieťa nemá.

10.4 Odvolacie tvrdenie, podľa ktorého v konaní neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali nepriznanie rodičovských práv a povinností malotej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa je tak v rozpore s obsahom spisu. Pre odvolací súd z vykonaného dokazovania vyplýva, že prípadné priznanie rodičovských práv malotej matke by bolo v prejednávanej veci len formálnym rozhodnutím; reálna starostlivosť o maloleté dieťa by bola naďalej na navrhovateľoch a maloletá matka by svojím rodičom v starostlivosti o maloleté dieťa len „vypomáhala“ a nie naopak. V prípade, že by si maloletá matka dostatočne uvedomovala svoju rodičovskú zodpovednosť za svoje maloleté dieťa, rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti by sa aj sama domáhala a aspoň by sa zamýšľala nad možnosťou zmeniť školu, ktorú navštevuje za inú, s ktorou nie je spojené týždňové dochádzanie, pobyt na internáte, prípadne za takú, ktorá individuálne štúdium z dôvodu materstva umožňuje. Dokazovanie preukázalo, že žiadne takéto úvahy maloletá matka nemá, nad žiadnou z uvedených možností ani len neuvažuje. Uvedené závery svedčia o tom, že maloletá matka ešte nie je psychicky zrelá na rodičovstvo, na výkon rodičovských práv a povinností čo aj vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa a nie je žiadna záruka, že by svoje rodičovské práva a povinnosti vykonávala v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Nič na tom nemení skutočnosť, že základnú starostlivosť o maloleté dieťa dokáže maloletá matka poskytnúť; rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je založené na konštatovaní absencie základných rodičovských zručností, ale na absencii záujmu matky rodičovské práva a povinnosti voči maloletému dieťaťu sústavne vykonávať.

10.5 Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, pokiaľ návrh na priznanie rodičovských práv a povinností malotej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa zamietol. Nie je namieste porovnávanie s inými obdobnými prípadmi, keď je „obdobnosť“ založená len na skutočnosti, že dieťa je narodené malotej matke; podstatný je vnútorný vzťah malotej matky k rodičovským právam a povinnostiam.

11. Súd prvej inštancie správne pomenoval aj predpoklady pre zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého sú splnené zákonné dôvody pre zverenie malotej do náhradnej osobnej starostlivosti. Náhradná starostlivosť o maloleté dieťa prichádza do úvahy v prípade, ak rodičia starostlivosť o dieťa nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť; jednou z foriem náhradnej starostlivosti je náhradná osobná starostlivosť, ktorej sa v konaní domáhajú navrhovatelia.

11.1 K uvedenému a odvolacej argumentácii odvolací súd dodáva, že vykonaným dokazovaním je preukázané, že maloletá matka plnú spôsobilosť na právne úkony nemá; nemá tak plné rodičovské práva; návrh na priznanie rodičovských práv a povinností čo aj vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa bol zamietnutý. Uvedená skutočnosť je sama o sebe dôvodom pre záver o tom, že maloleté matka starostlivosť o svoje maloleté dieťa zabezpečiť nemôže; v konečnom dôsledku odvolací súd len opakovane dodáva, že pred sústavnou starostlivosťou o maloleté dieťa v súčasnosti uprednostňuje svoje vlastné záujmy. V nadväznosti na túto skutočnosť hrozí, že by sa maloleté dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti, prípadne by bola starostlivosť o maloleté dieťa naďalej zabezpečovaná navrhovateľmi 1/ a 2/ bez akéhokoľvek právneho podkladu vo forme súdneho rozhodnutia. Uvedené by bolo nesporne v rozpore s najlepším záujmom maloletého dieťaťa.

11.2 Odvolací súd súhlasí s tvrdením odvolateľa, že maloleté dieťa má právo na starostlivosť zo strany rodičov (čo aj maloletých) a zároveň majú rodičia povinnosť realizovať svoje rodičovské práva a povinnosti, keď prioritnou povinnosťou je zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa. Je preukázané, že maloletá matka túto povinnosť (v súčasnosti) sústavne zabezpečovať nemieni; resp. starostlivosť o maloleté dieťa chce zabezpečiť prostredníctvom svojich rodičov. Uvedené nasvedčuje aj konštatovaniu, že maloleté matka sama sústavne starostlivosť o maloleté dieťa ani nezabezpečuje.

11.3 Odvolateľ tvrdí, že závery súdu prvej inštancie sú len vecou pohľadu a poskytuje svoj uhol pohľadu pričom zdôrazňuje, že matka je pre maloleté dieťa primárnou vzťahovou osobou; zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti vytvára priestor pre nižšiu rodičovskú zodpovednosť maloletej matky a môže mať za následok oslabenie až zánik vzťahu medzi maloletou matkou a dieťaťom. Uvedená argumentácia odvolateľa tým reaguje na konštatovanie súdu prvej inštancie o tom, že práve „nútenie“ maloletej matky k sústavnej starostlivosti o maloleté dieťa by mohlo mať negatívny vplyv na ich budúci vzťah matka - dieťa. K uvedenému odvolací súd uvádza, že následky zverenia maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti a jej dopad na vzájomný budúci vzťah medzi matkou a dieťaťom sú predpokladateľné, ale neisté. Na jednej strane možno preferovať budovanie vzťahu postupným psychickým dospievaním maloletej matky, keď nadradí záujmy dieťaťa nad svoje záujmy; na strane druhej možno, čo aj v rozpore s vôľou matky, presadzovať jej osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Podstatné ale pre rozhodnutie o zverení maloletého dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti je skutočný stav veci, keď maloletá matka sústavnú starostlivosť o svoje dieťa nezabezpečuje, nemôže ju zabezpečiť a v súčasnosti ju zabezpečovať ani nemieni.

11.4 Vyššie uvedený záver je podstatný pre dôvodnosť zverenie maloletého dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti; rozhodnutie súdu o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti je vecne správne.

11.5 Súd prvej inštancie sa zároveň správne zaoberal otázkou splnenia zákonných predpokladov pre zverenie maloletého dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti u navrhovateľov a prekážky pre zverenie maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti nezistil. Absenciu predpokladov pre zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti odvolateľ v podanom odvolaní ani netvrdil.

11.6 Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že po rozhodnutí súdu prvej inštancie došlo k určeniu otcovstva k maloletému dieťaťu súhlasným vyhlásením rodičov. Maloletý otec maloletého dieťaťa sám, ani prostredníctvom svojej zákonnej zástupkyne zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti nenamietal; priznania rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletej sa nedomáhal. V konečnom dôsledku maloletý otec maloletej 11.12.2022 nadobudne plnoletosť a s tým spojenými procesnými i hmotnoprávnymi právami.

12. Z vyššie uvedených dôvodov považoval odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne; súd prvej inštancie správne maloleté dieťa zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov a maloletému dieťaťu ustanovil poručníka, nakoľko obaja rodičia maloletého dieťaťa boli v čase rozhodovania súdu prvej inštancie sami maloletí; s prihliadnutím na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd považoval za vecne správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým návrh na priznanie rodičovských práv a povinností maloletej matke vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletej dieťa zamietol.

12.1 Okresný súd matke správne určil vyživovaciu povinnosť vo výške minimálneho zákonného výživného na maloleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu, a to z dôvodu, že u

matky nezistil žiaden príjem. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie došlo k zmene skutkových okolností; zmena spočíva v tom, že došlo k určaniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov. Odvolací súd nezistil, že by maloletý otec maloletého dieťaťa mal nejaký príjem, resp. že by jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery boli vo vzťahu k vyživovacej povinnosti iné, ako možnosti, schopnosti a majetkové pomery maloletej matky. Pokiaľ ide teda o jeho vyživovaciu povinnosť, túto mu určil v rovnakej výške, ako okresný súd určil vyživovaciu povinnosť maloletej matke.

13. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu a závislých výrokoch postupom podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil; zmeňujúcim výrokom odvolací súd reagoval na nové skutkové okolnosti, ktoré nastali po rozhodnutí okresného súdu a spočívajú v určení otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov. Odvolaním boli nedotknuté výroky o ustanovení poručníka a rozsahu oprávnení a povinností poručníka maloletého dieťaťa.

14. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ustanovenie § 52 C.m.p. a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.), a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).